

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-05-15
Besvaras senast
2025-05-21 kl. 12.00

Till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1174 Rätten till tolk för äldre med demenssjukdom eller annan kognitiv nedsättning

I februari 2025 tillsatte regeringen en utredning med syfte att se över vissa tolkfrågor, däribland möjligheten att införa avgifter för offentligt finansierade tolktjänster och att begränsa användningen av närstående, inklusive barn, som tolkar. I detta sammanhang vill jag lyfta vikten av tolktjänster inom äldreomsorgen, särskilt för personer med demenssjukdom och annat kognitivt bortfall.

Forskning visar att äldre personer som utvecklar demens ofta tappar förmågan att kommunicera på ett andraspråk och i stället återgår till sitt modersmål. Detta gäller i synnerhet äldre med utländsk bakgrund som kanske tidigare lärt sig svenska men som, i takt med sjukdomens utveckling, får svårt att förstå eller uttrycka sig på annat än sitt modersmål. Detta gör rätten till tolk och tillgången till modersmålsanpassad vård till en avgörande del av en värdig äldreomsorg.

Enligt Socialstyrelsen rapporterar även vårdpersonal att kommunikationssvårigheter med äldre personer som inte talar svenska väl utgör ett växande problem, inte minst inom hemtjänst och äldreboenden. Det påverkar kvaliteten på omsorgen, patientsäkerheten och de äldres upplevelse av trygghet och delaktighet.

Enligt Pensionsmyndigheten levde 7,7 procent av utrikesfödda personer över 65 år i Sverige i materiell och social fattigdom år 2022, jämfört med endast 1,2 procent bland svenskfödda äldre. Detta innebär att äldre utrikesfödda är över sex gånger mer utsatta ekonomiskt än sina svenskfödda motsvarigheter, en skillnad som är den största inom hela EU. Samtidigt visar forskning att äldre med utländsk bakgrund generellt sett använder offentlig äldreomsorg i lägre utsträckning än svenskfödda äldre, särskilt de från utomeuropeiska länder. Bristande information, språkbarriärer och kulturella skillnader i synen på åldrande och omsorg bidrar till detta. Tillsammans utgör dessa faktorer ett betydande hinder för denna grupps möjligheter att åtnjuta den trygghet, värdighet och omsorg som äldre i Sverige har rätt till. Det väcker frågor om hur vår välfärdsolitik säkerställer likvärdig omsorg för alla, oavsett bakgrund.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet Anna Tenje:

Hur avser statsrådet och regeringen att säkerställa att äldre med demenssjukdom eller annan kognitiv nedsättning får tillgång till tolk eller personal som talar deras modersmål inom äldreomsorgen?

.....

Lorena Delgado Varas (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch